

Anna Karolina Owczarzak

Rozwój społeczeństwa informacyjnego jako czynnik wzrostu gospodarczego województwa zachodniopomorskiego

Problemy Zarządzania, Finansów i Marketingu 21, 187-200

2012

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ANNA KAROLINA OWCZARZAK

Uniwersytet Szczeciński

ROZWÓJ SPOŁECZEŃSTWA INFORMACYJNEGO JAKO CZYNNIK WZROSTU GOSPODARCZEGO WOJEWÓDZTWA ZACHODNIOPOMORSKIEGO

Streszczenie

W pracy przedstawiono istotę oraz stan rozwoju społeczeństwa informacyjnego w województwie zachodniopomorskim. Wskazano także rolę, jaką pełni budowa społeczeństwa informacyjnego w kontekście rozwoju gospodarczego i społecznego regionu. W ostatniej części omówiono najnowsze projekty z zakresu budowy społeczeństwa informacyjnego i zapobiegania wykluczeniu cyfrowemu w województwie zachodniopomorskim na przykładzie miasta Koszalina.

Wprowadzenie

Spółeczeństwo informacyjne to nowoczesny model społeczeństwa, które powstało na skutek zmian zachodzących we współczesnym świecie. To przede wszystkim społeczeństwo świadome, które potrafi zdobyć niezbędne informacje oraz w odpowiedni sposób przetworzyć je, a następnie korzystając z zasobów posiadanej wiedzy, wykorzystać ją w celach gospodarczych.

Spółeczeństwo informacyjne jest zatem podmiotem, który stymuluje rozwój nowych technologii, wzmacnia skutki informatyzacji, a także minimalizuje ryzyko zagrożeń. Jego rozwój wpływa korzystnie na konkurencyjność firm oraz obniżanie kosztów funkcjonowania instytucji, przyczyniając się do wzrostu gospodarczego danej jednostki (regionu, kraju, związku państw).

Celem artykułu jest wskazanie, iż rozwój społeczeństwa informacyjnego w województwie zachodniopomorskim wpływa korzystnie na wzrost gospodarczy regionu. Artykuł został podzielony na trzy części. W pierwszej części omówiono istotę społeczeństwa informacyjnego, w drugiej natomiast przedstawiono

rozwój społeczeństwa informacyjnego w województwie zachodniopomorskim. Trzecia część poświęcona została roli społeczeństwa informacyjnego w rozwoju gospodarczym regionu. W ostatniej części na przykładzie miasta Koszalina przedstawiono działania na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego podejmowane w województwie zachodniopomorskim.

Istota społeczeństwa informacyjnego

Rozwój społeczeństwa informacyjnego jest wynikiem przemian zachodzących w gospodarce na przestrzeni kilkuset lat. W tym okresie można wyróżnić trzy momenty zwrotne (tabela 1).

Tabela 1

Cechy i trendy rozwojowe trzech typów społeczeństw (cechy te są kumulacyjne)

	Społeczeństwo agrarne	Społeczeństwo przemysłowe	Społeczeństwo informacyjne
bogactwo	ziemia	kapitał	wiedza
produkt podstawowy	żywność	wyroby przemysłowe	informacje, dane
praca	obok domu	daleko od domu	w domu, telepraca
transport	rzeka, droga	kolej, autostrada	infostrada
energia	ludzka, zwierzęca	węgiel, para, benzyna	elektryczność jądrowa
skala działania	lokalna	regionalna	globalna
tajemnica	religijna	polityczna	handlowa
rozrywka	obrzędowa, ludowa	masowa	domowa, interakcyjna
oświata	mistrz	szkoła	komputer, telenauczanie

Źródło: T. Goban-Klas, P. Sienkiewicz, *Społeczeństwo informacyjne. Szanse, zagrożenia, wyzwania*, Wydawnictwo Fundacji Postępu Telekomunikacji, Kraków 1999, s. 54–55.

Pierwszy etap obejmuje przejście od koczowniczego do osiadłego trybu życia. W tym czasie najważniejszym bogactwem była ziemia, a największym atrybutem człowieka siła fizyczna. Wiedzę przekazywano za pomocą ksiąg, które w tym okresie były dobrem bardzo rzadkim i jednocześnie kosztownym, do którego dostęp był w znacznej mierze ograniczony. Wiedzę praktyczną zdobywano wówczas od mistrzów rzemiosła, co trwało jednak bardzo długo. Można zatem powiedzieć, iż rozwój społeczeństwa agrarnego utrudniał brak przekazu wiedzy teoretycznej i praktycznej. Kolejny etap to era przemysłu, w której największe znaczenie miał kapitał, a źródłem energii stały się maszyny napędzane

silnikami parowymi. Kluczowymi wydarzeniami dla dalszego rozwoju ludzkości stało się wynalezienie maszyny parowej (James Watt) oraz elektryczności (Thomas Edison). Dzięki wynalezieniu druku dostęp do książek stał się łatwiejszy; wiedza przekazywana była natomiast przez nauczycieli, badaczy i naukowców. Czynnikiem hamującym dalszy rozwój stał się brak produkcji wiedzy i umiejętności wykorzystania jej zasobów. Trzecia faza, okres, w którym żyjemy, to era rewolucji cyfrowej, w której informacja i wiedza stanowią dobra strategiczne. Rewolucję wywołało wynalezienie komputera i ogromny postęp w komunikacji (m.in. telefon, Internet). W społeczeństwie informacyjnym to kreatywność jest dobrem pożądanym, dzięki któremu następuje stały i dynamiczny wzrost wiedzy – wiedza jest więc towarem.

Model nowego społeczeństwa powstał w czasie zimnej wojny jako alternatywa dla dwóch skonfliktowanych systemów: kapitalizmu i socjalizmu¹. Na jego powstanie i rozwój miały także wpływ technologie intelektualne, takie jak badania operacyjne, programowanie liniowe, symulacja, teoria decyzji, teoria gier, cybernetyka, sztuczna inteligencja, teoria informacji i kryptologia.

Po raz pierwszy terminu „społeczeństwo informacyjne” użył w 1963 roku japoński socjolog Tadao Umesao. W swoim artykule na temat ewolucyjnej teorii społeczeństwa opartego na przetwarzaniu informacji posłużył się określeniem *johoka shakai*, co oznacza społeczeństwo komunikujące się przez komputer.

Do Europy pojęcie „społeczeństwo informacyjne” wprowadzili francuscy socjologowie Simon Nora i Alain Minc². Jednak to rok 1994 uznaje się za początek tworzenia społeczeństwa informacyjnego w Europie. Wtedy to opublikowano tzw. Raport Bangemanna pod tytułem *Europa i społeczeństwo globalnej informacji – zalecenia dla Rady Europejskiej*, który stał się podstawowym dokumentem politycznym określającym perspektywy rozwoju społeczeństwa informacyjnego w krajach Unii Europejskiej. W 1999 roku na szczycie w Helsinkach została ogłoszona inicjatywa *e-Europe – społeczeństwo informacyjne dla wszystkich*, w której został określony cel budowy nowego typu społeczeństwa. Budowa społeczeństwa informacyjnego stanowiła także jeden z priorytetów przyjętej w marcu 2000 roku strategii lizbońskiej.

¹ *Społeczeństwo informacyjne*, red. J. Papińska-Kacperek, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2008, s. 14.

² A. Dąbrowska, M. Janoś-Kresło, A. Wódkowski, *E-usługi a społeczeństwo informacyjne*, Difin, Warszawa 2009, s. 11.

W Polsce za początek budowy społeczeństwa informacyjnego można uznać rok 2000, kiedy to Rada Ministrów przyjęła *Stanowisko w sprawie uchwały Sejmu RP z dnia 14 lipca 2000 r. w sprawie budowania podstaw społeczeństwa informacyjnego w Polsce*³ oraz dokument programowy *Cele i kierunki rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce*⁴.

Mimo iż termin „społeczeństwo informacyjne” jest powszechnie używany, wciąż jednak nie ma powszechnie akceptowalnej definicji. Dokument zatytułowany *ePolska – plan działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001–2006* definiuje społeczeństwo informacyjne jako „nowy typ społeczeństwa, kształtujący się w krajach postindustrialnych, których rozwój technologii osiągnął szybsze tempo. W społeczeństwie informacyjnym zarządzanie informacjami, ich jakość i szybkość przepływu są zasadniczymi czynnikami konkurencyjności zarówno w przemyśle, jak i w usługach”⁵.

Stan rozwoju SI w województwie zachodniopomorskim

Stan rozwoju społeczeństwa informacyjnego w województwie zachodniopomorskim przedstawiono za pomocą kilku wybranych wskaźników⁶. Wskaźnikiem mierzącym stopień wykorzystania technologii ICT w społeczeństwie jest m.in. odsetek gospodarstw domowych posiadających komputer, a także korzystających z Internetu.

Liczba mieszkańców województwa zachodniopomorskiego korzystających z komputerów oraz z Internetu stale rośnie. W 2009 roku z komputerów korzystało 54,8% mieszkańców województwa, wobec 42,3% w roku 2007. Odsetek obywateli korzystających z Internetu wyniósł w 2009 roku 52,7%, wobec 35,9% w roku 2007. Warto nadmienić, iż pod tym względem województwo zachodniopomorskie wypada korzystnie na tle całego kraju. Należy bowiem do regionów średnio z informatyzowanych (8 miejsce).

W 2009 roku liczba gospodarstw domowych posiadających w domu komputer stacjonarny lub przenośny wynosiła 57,7%. W stosunku do roku 2003 nastąpił

³ Uchwała Sejmu RP z 14 lipca 2000 r. w sprawie budowania podstaw społeczeństwa informacyjnego w Polsce, Monitor Polski, nr 22, poz. 448.

⁴ *Cele i kierunki rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce*, KBN, Ministerstwo Łączności, Warszawa 2000.

⁵ *ePolska. Plan działań na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego w Polsce na lata 2001–2006*, Ministerstwo Gospodarki, Warszawa 2001, s. 67–68.

⁶ *Społeczeństwo informacyjne w województwie zachodniopomorskim. Opracowanie sygnałne*, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2011.

przyrost aż o 36,1 pkt proc. Zmniejsza się także liczba gospodarstw domowych, których nie stać na zakup komputera. W 2009 roku odsetek ten wyniósł 13,1%, wobec 18,1% w roku 2007. Różnica w ograniczeniach finansowych w stosunku do całego kraju jest niewielka. Mimo że liczba gospodarstw domowych, które są w stanie pozwolić sobie na zakup komputera, stale rośnie, różnica w liczbie posiadanych komputerów w gospodarstwach domowych pomiędzy województwem zachodniopomorskim a całym krajem wciąż jest duża (2,3 pkt proc.). Znaczący dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego jest wyraźny wzrost liczby komputerów przenośnych w gospodarstwach domowych w województwie zachodniopomorskim. Jeszcze w 2005 roku komputer przenośny posiadało zaledwie 3,1% gospodarstw domowych, w roku 2009 liczba ta jest dziewięciokrotnie wyższa i wynosi 27,6%.

Dostęp do Internetu w 2009 roku posiadała ponad połowa gospodarstw domowych (51%). W porównaniu do 2007 roku liczba ta wzrosła o 16,7 pkt proc. Województwo zachodniopomorskie pod względem dostępu gospodarstw domowych do Internetu zajmuje 9 miejsce wśród wszystkich województw. Znaczącą kwestią z punktu widzenia budowy społeczeństwa informacyjnego są powody, dla których gospodarstwa domowe nie mają dostępu do Internetu. Ponad 25% z nich nie odczuwa potrzeby korzystania z niego, 17,2% nie posiada odpowiedniego sprzętu, 13,5% uważa, że koszty związane z zapewnieniem dostępu do Internetu są zbyt duże, a 11,4% nie posiada odpowiednich umiejętności, by z niego korzystać.

Ważnym miernikiem rozwoju społeczeństwa informacyjnego jest indeks korzystania z Internetu przez przedsiębiorców. Według Głównego Urzędu Statystycznego w 2010 roku poziom wykorzystania komputerów oraz dostępu do Internetu przez przedsiębiorców z województwa zachodniopomorskiego był relatywnie wysoki. Ponad 98% przedsiębiorstw stosowało komputery, umożliwiając 33,9% pracowników wykorzystywanie ich w pracy. Udział ten był wyższy o 5,7 pkt proc. w stosunku do roku poprzedniego. Wśród wyżej wymienionych firm dostęp do Internetu posiadało 97,6%, co umiejscawia województwo zachodniopomorskie na drugim miejscu, zaraz po województwie opolskim (tabela 2).

Tabela 2

Przedsiębiorstwa posiadające dostęp do Internetu według województw (2010 rok)

dolnośląskie	96,1%	podkarpackie	96,5%
kujawsko-pomorskie	96,5%	podlaskie	95,8%
lubelskie	91,6%	pomorskie	96,5%
lubuskie	95,1%	śląskie	95,8%
łódzkie	96,6%	świętokrzyskie	92,2%
małopolskie	95,7%	warmińsko-mazurskie	94,0%
mazowieckie	96,2%	wielkopolskie	95,0%
opolskie	98,5%	zachodniopomorskie	97,6%

Źródło: *Spoleczeństwo informacyjne w województwie zachodniopomorskim w 2010 r., opracowanie sygnałne*, Urząd Statystyczny w Szczecinie, Szczecin 2011.

Ponad 64% przedsiębiorców w regionie korzystało z łączy szerokopasmowych, umożliwiających szybką transmisję danych, zaledwie 19% z nich używało łączy wąskopasmowych. Co więcej, co piąty przedsiębiorca w województwie zachodniopomorskim w 2010 roku korzystał z Internetu za pomocą technologii bezprzewodowej z wykorzystaniem modemu lub telefonu 3G. Przedsiębiorstwa posiadające własną stronę internetową stanowiły 60,6% ogółu firm w województwie, liczba ta wzrosła o około 8 pkt proc. w stosunku do roku poprzedniego.

Przedsiębiorcy korzystają z Internetu w celu budowania swojej przewagi konkurencyjnej. Najczęściej Internet wykorzystuje się w celu prezentacji katalogów wyrobów i usług (41,5%), następnie w celu zapewnienia ochrony danych osobowych lub homologacji bezpieczeństwa (34,6%). Ponad 13% przedsiębiorców z regionu umożliwia użytkownikom zamawianie produktów w sieci, dzięki czemu docierają do coraz szerszej grupy konsumentów (zarówno w kraju, jak i za granicą).

Wymiana informacji i wiedzy stanowi kluczowy element dla rozwoju społeczno-gospodarczego jednostek. Dlatego ważnymi miernikami są wskaźniki pokazujące odsetek osób niepełnosprawnych i niepracujących korzystających z komputera oraz z Internetu. W 2009 roku odsetek osób niepełnosprawnych korzystających z komputera wynosił 33,7%, w porównaniu do roku 2007 wzrósł o 18,4 pkt proc. W przypadku korzystania z Internetu odsetek ten wyniósł 18,5%, wobec 15,3% w 2007 roku. Widać zatem, iż liczba osób niepełnosprawnych korzystających z komputera oraz z Internetu rośnie, co niewątpliwie można uznać za pozytywne zjawisko. Kolejną grupą zagrożoną wykluczeniem cyfrowym są osoby niepracujące. W skali kraju, odwrotnie niż w przypadku osób

niepełnosprawnych, zaobserwować możemy spadek odsetek osób niepracujących korzystających zarówno z komputera, jak i z Internetu. Województwo zachodniopomorskie odróżnia się na korzyść od pozostałej części kraju, gdyż liczba osób niepracujących korzystających z komputera w roku 2007 wynosiła 12,6%, a w 2009 – 20,9%. W przypadku korzystania z Internetu wskaźniki wynoszą kolejno: 12,6% i 16,8%. Należy jednak zaznaczyć, iż problem wykluczenia społecznego dotyczy głównie emerytów i rencistów.

Rola społeczeństwa informacyjnego w rozwoju gospodarczym województwa zachodniopomorskiego

Budowa społeczeństwa informacyjnego w województwie zachodniopomorskim jest szczególnie istotna z punktu widzenia rozwoju gospodarczego regionu. ICT w połączeniu z umiejętnością korzystania z nich dają bowiem nieograniczone możliwości rozwoju. Nowoczesne technologie informacyjno-telekomunikacyjne w odróżnieniu od rewolucji przemysłowej rozprzestrzeniają się szybko, umożliwiając ludziom na całym świecie nieprzerwany dostęp do informacji i wiedzy, a co za tym idzie rozwój gospodarczy.

Dzięki korzystaniu z nowoczesnych technologii firmy w województwie zachodniopomorskim, szczególnie małe i średnie, mają szansę zaistnieć na rynku międzynarodowym. Stosowanie nowych technologii umożliwia dokonywanie wielu operacji on-line, od sprzedaży aż po kontakt z zagranicznym partnerem, dzięki czemu następuje obniżenie kosztów i wzrost konkurencyjności świadczonych usług. E-biznes korzystnie wpływa na powstawanie nowych form partnerstwa. Dzięki ICT firmy z regionu zwiększają swoją wydajność, łącząc dostawców, dystrybutorów i innych partnerów w jedną sieć, zapewniając tym samym najwyższą jakość oferowanych produktów i usług oraz szybkie dostosowywanie się do zmieniającego się popytu. Co więcej, nowe technologie przyczyniają się do usprawnienia wielu innych dziedzin, jak na przykład księgowość, controlling, marketing, logistyka czy produkcja, a także kreują nowe miejsca pracy.

Rozwój e-administracji korzystny jest przede wszystkim dla samej administracji, a dopiero w dalszej kolejności dla obywateli i przedsiębiorców. Zastosowanie ICT przyczynia się do usprawnienia działania administracji publicznej, głównie poprzez oszczędność czasu (np. możliwość złożenia deklaracji podatkowej przez Internet) oraz zmniejszenie nakładów finansowych i obciążeń urzędników. Dodatkową korzyścią jest ograniczenie formalności, co czyni urzędy bardziej

przyjaznymi dla petentów. Dzięki zastosowaniu szerokopasmowego Internetu oraz ujednoczeniu systemu i wprowadzeniu druków elektronicznych, a także dzięki współpracy między urzędami, firmami i mieszkańcami usługi publiczne stają się nie tylko szybsze, lecz także dostosowane do każdego obywatela.

Rozwój społeczeństwa informacyjnego w województwie zachodniopomorskim w zakresie e-zdrowia przyczynia się przede wszystkim do poprawy świadczonych usług. Nowe technologie umożliwiają stały dostęp do informacji na temat zdrowego trybu życia, usprawniają system opieki zdrowotnej (np. elektroniczne kartoteki medyczne), czyniąc go bardziej rentownym, gdyż więcej środków przeznaczonych zostaje na opiekę zdrowotną niż na administrację. Co więcej, dzięki wymianie informacji i wiedzy powstają nowe narzędzia do projektowania leków oraz nowe rozwiązania w zakresie medycyny, jak na przykład monitorowanie pacjenta w czasie rzeczywistym czy środki umożliwiające postawienie szybszej diagnozy.

ICT wykorzystuje się także w celu poprawy warunków życia w mieście. Aby zapewnić swoim mieszkańcom większy poziom bezpieczeństwa, główne miasta w województwie zdecydowały się na wprowadzenie systemu monitoringu wizyjnego oraz miejskiego systemu zarządzania kryzysowego. Dzięki wdrożeniu inteligentnych systemów transportowych miasta takie jak Koszalin czy Szczecin będą w stanie monitorować ruch w mieście i szybciej reagować na wypadki i zdarzenia techniczne.

Rozwój społeczeństwa informacyjnego może przyczynić się także do rozwoju demokracji. Zastosowanie elektronicznych kart do głosowania zwiększa liczbę osób biorących udział w głosowaniu, eliminuje błędy związane z dokumentacją papierową oraz oszczędza czas obywateli.

Działania na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego podejmowane w województwie zachodniopomorskim na przykładzie miasta Koszalina

Rywalizacja jednostek terytorialnych następuje głównie poprzez inwestycje. Do tej pory o sile konkurencyjnej decydowały w głównej mierze warunki i zasoby naturalne jednostek, obecnie w coraz większym stopniu sukces danej gospodarki zależy od umiejętności w pozyskiwaniu, przetwarzaniu i wykorzystywaniu wiedzy i informacji. Informacja i wiedza stały się elementami strategicznymi, które nie tylko wpłynęły na sposób gospodarowania zasobami, lecz także na sposób sprawowania władzy i zarządzania usługami publicznymi w kie-

runku zarządzania innowacyjnego, przedsiębiorczego, opartego na partnerstwie władz lokalnych z sektorem społecznym i biznesem. Dlatego też większe miasta w Polsce zdecydowały się na wprowadzenie programów mających na celu budowanie i rozwój społeczeństwa informacyjnego oraz zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu.

Plan rozwoju lokalnego miasta Koszalina na lata 2011–2013 zakłada realizację programu „Bezpieczny i inteligentny Koszalin”⁷. Program został podzielony na trzy części, które dotyczą: bezpieczeństwa, edukacji oraz budowy społeczeństwa informacyjnego.

W ramach budowy społeczeństwa informacyjnego zostaną podjęte działania mające na celu rozwój społeczeństwa informacyjnego w mieście, dzięki którym zostaną przełamane bariery dostępu do Internetu. Główne kierunki działań obejmą: wprowadzenie i upowszechnienie świadczeń drogą elektroniczną, promocję komunikacji elektronicznej, działania związane z ułatwieniem prowadzenia spraw urzędowych oraz przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu mieszkańców miasta. W rezultacie mieszkańcy i lokalni przedsiębiorcy otrzymają możliwość zakładania stron internetowych oraz kont pocztowych w domenach Koszalin.pl oraz Koszalin.eu. Co więcej, w wyniku upowszechnienia dostępu do Internetu i rozwoju usług on-line obywatele miasta będą mogli korzystać z platform umożliwiających im śledzenie własnych spraw prowadzonych w urzędach oraz umożliwiających im kontakt z urzędem. Upowszechnione zostaną także usługi z zakresu: e-edukacja, e-biblioteki, e-administracja, e-gospodarka oraz e-turystyka (tak ważna dla województwa zachodniopomorskiego).

Na program „Bezpieczny i inteligentny Koszalin” składa się 5 projektów:

1. Inteligentny Koszalin – rozbudowa infrastruktury społeczeństwa informacyjnego e-Koszalin – budowa sieci teleinformatycznej i systemu monitoringu wizyjnego.
2. Inteligentne systemy transportowe (ITS).
3. Przeciwdziałanie wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców.
4. Portal edukacyjny województwa zachodniopomorskiego – Koszalin.
5. Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego.

Koszt programu „Bezpieczny i inteligentny Koszalin” szacowany jest na 44 480,4 tys. złotych.

⁷ *Plan rozwoju lokalnego miasta Koszalina na lata 2011–2013*, Urząd Miejski w Koszalinie, Wydział Rozwoju i Współpracy Zagranicznej, Koszalin 2011.

Projekt „Inteligentny Koszalin – rozbudowa infrastruktury społeczeństwa informacyjnego e-Koszalin – budowa sieci teleinformatycznej i systemu monitoringu wizyjnego” zakłada stworzenie miejskiej sieci szerokopasmowej oraz przyłączenie do niej niektórych obiektów znajdujących się na terenie miasta, m.in. szkół, przedszkoli, bibliotek, spółek miejskich i komunalnych. Aby zapewnić mieszkańcom miasta szerokopasmowy i bezpieczny dostęp do Internetu, stworzone zostaną także publiczne punkty dostępu do Internetu, tzw. HotSpot i PIAP. Miasto zainwestuje także w budowę monitoringu wizyjnego (opracowanie dokumentacji, częściowe wyposażenie centrów odbioru, instalacja kamer w miejscach najbardziej zagrożonych przestępczością), którego głównym celem jest poprawa bezpieczeństwa obywateli. Dodatkowo podjęte zostaną działania umożliwiające upowszechnienie świadczeń drogą elektroniczną, które ułatwią mieszkańcom oraz firmom prowadzenie spraw urzędowych (system do prowadzenia spraw z zakresu gospodarki nieruchomościami, ewidencji gruntów i budynków, planowania i zagospodarowania przestrzennego, systemu informacji przestrzennej oraz obiegu dokumentów). Projekt zakłada rozbudowę istniejącej już infrastruktury teleinformatycznej. Działania te przyczynią się do usprawnienia działania lokalnej administracji oraz zarządzania edukacją, umożliwią mieszkańcom dostęp do informacji oraz zbiorów bibliotecznych, zapewnią bezpłatny dostęp do szerokopasmowego Internetu poprzez punkty HotSpot i PIAP oraz obniżą koszty dostępu do Internetu poprzez konsolidację jednostek. Wdrożenie projektu zwiększy bezpieczeństwo w mieście oraz przyczyni się do przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców poprzez upowszechnienie wiedzy o korzystaniu z mediów elektronicznych. W rezultacie zwiększy się atrakcyjność inwestycyjna miasta Koszalina oraz jego pozycja konkurencyjna w stosunku do innych miast w Polsce. Orientacyjny koszt wynosi 20 000 tys. złotych, a dofinansowanie ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007–2013 wynosi 12 000 tys. złotych.

Celem projektu „Inteligentne systemy transportowe” jest umożliwienie monitorowania natężenia ruchu na drogach, sterowanie organizacją świetlną, aby rozładowywać korki w mieście, oraz informowanie kierowców za pomocą tablic elektronicznych o wolnych miejscach parkingowych lub utrudnieniach w ruchu. Dzięki wdrożeniu projektu nastąpi poprawa płynności ruchu oraz zwiększenie przepustowości układu drogowego, dzięki czemu Koszalin stanie się miastem przyjaznym kierowcom. Co więcej, w ramach projektu powstanie także system pomiaru wysokości pojazdów oraz ich wagi, a także system pomiaru prędkości

oraz detekcji pojazdów przejeżdżających na czerwonym świetle. Wykorzystanie właśnie budowanej sieci światłowodowej i systemu monitoringu miejskiego umożliwi szybkie reagowanie na wypadki oraz zdarzenia techniczne na terenie miasta oraz pomoc policji w poszukiwaniu skradzionych pojazdów. Szacunkowe koszty realizacji projektu wynoszą 13 500 tys. złotych. Miasto w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko otrzymało dotację w wysokości 11 441 tys. złotych. Budowa IST potrwa do 2013 roku.

Działania na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu cyfrowemu mieszkańców miasta Koszalina obejmują stworzenie dostępu do szerokopasmowego Internetu dla wszystkich mieszkańców oraz utworzenie stanowisk komputerowych z dostępem do Internetu. Dzięki projektowi 30 gospodarstw domowych osób niepełnosprawnych otrzyma zestawy komputerowe wraz z drukarkami, 55 zestawów komputerowych oraz po jednej drukarce na każdy budynek otrzyma Koszalińska Biblioteka Publiczna i jej 10 filii, 28 szkół otrzyma 102 zestawy komputerowe, po trzy na każdą szkołę, a dodatkowo 18 zestawów otrzyma 6 najlepszych szkół według Koszalińskiego Systemu Oceny Szkół. Projekt zakłada również utworzenie w każdej z 28 szkół tzw. eduKiosków, czyli miejsc, gdzie zostaną zamontowane zestawy komputerowe wraz z dostarczeniem łącza internetowego i drukarki sieciowej.

Dzięki transferowi nowych technologii oraz wiedzy nastąpi rozwój społeczeństwa informacyjnego miasta Koszalina, zostanie podniesiona jakość nauczania, zwiększą się szanse osób bezrobotnych na rynku pracy oraz poprawi się komunikacja. Co więcej, projekt przyczyni się do wzrostu transferów z tytułu podatków bezpośrednich oraz wpłynie na rozwój kraju (zwiększenie PKB). Szacowany koszt projektu wynosi 2280,4 tys. zł. Projekt został dofinansowany przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (1722,2 tys. złotych). Okres realizacji projektu: 1 marca 2010 – 31 stycznia 2014.

Miasto Koszalin realizuje także drugi projekt mający na celu zapobieganie wykluczeniu cyfrowemu uczniów koszalińskich szkół będących w trudnej sytuacji materialnej. Koszt projektu szacuje się na 1849,2 tys. zł, a kwota dofinansowania wynosi 1336,1 tys. zł (Program Operacyjny Innowacyjna Gospodarka)⁸. Projekt zakłada zakup 150 zestawów komputerowych wraz z oprogramowaniem oraz przekazanie ich uczniom z rodzin o niskich dochodach, które są zagrożone wykluczeniem cyfrowym, a także sfinansowanie dostępu do Internetu, zabezpie-

⁸ http://www.poig.gov.pl/Projekty/Strony/Przeciwdzialanie_wykluczeniu_cyfrowemu_Koszalin.aspx (28.02.2011).

czenia serwisu oraz niezbędnych szkoleń uczniom koszalińskich szkół wytypowanych przez komisję rekrutacyjną. Wdrożenie projektu rozpoczęło się 1 lipca 2009 roku i potrwa do 31 stycznia 2015 roku (3 edycje).

W ramach budowy społeczeństwa informacyjnego miasto Koszalin planuje stworzyć portal edukacyjny województwa zachodniopomorskiego – Koszalin. Koszt projektu wynosi 8000 tys. zł, z czego 75% (tj. 5991,3 tys. zł) sfinansowane zostanie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Realizacja projektu rozpoczęła się 29 lutego 2008 roku, a zakończy się 31 sierpnia 2012 roku. W ramach projektu powstaną:

- portal edukacyjny www, który umożliwi wymianę informacji pomiędzy nauczycielami, rodzicami i uczniami;
- jednolity system zarządzania oświatą, który przyczyni się do zrationalizowania wydatków na oświatę, a w konsekwencji do zwiększenia efektywności nauczania;
- system elektronicznego obiegu dokumentów, który usprawni przepływ informacji pomiędzy Urzędem Miasta a jednostkami mu podległymi;
- geograficzny system informacji przestrzennej;
- jednolity system zarządzania zbiorami biblioteki miejskiej i system zarządzania zbiorami bibliotek szkolnych.

Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego ma za zadanie zapewnić przepływ informacji na potrzeby zarządzania kryzysowego. W ramach projektu zostanie stworzona jednolita baza danych do właściwego działania na rzecz ochrony ludności, pełnione będą całodobowe dyżury we współdziałaniu z innymi podmiotami z sąsiednich powiatów. Miejskie Centrum Zarządzania Kryzysowego współpracować będzie także z podmiotami realizującymi monitoring środowiska, a także będzie pełnił nadzór nad systemem alarmowania ludności. W rezultacie stworzenia jednolitego systemu zarządzania kryzysowego zmniejszą się koszty funkcjonowania systemów ratowniczych, nastąpi skrócenie czasu reakcji służb ratowniczych oraz zmniejszenie strat materialnych powstałych w wyniku nieprzewidzianych zdarzeń. Projekt przyczyni się także do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa zarówno mieszkańców Koszalina, jak i regionu. Koszt projektu wynosi 700,0 tys. zł. Czas realizacji projektu to lata 2012–2015.

Zakończenie

Na podstawie przytoczonych statystyk można stwierdzić, iż społeczeństwo informacyjne w województwie zachodniopomorskim jest społeczeństwem młodym, wciąż w fazie rozwoju. Mimo że liczba mieszkańców województwa korzystających z komputerów oraz z Internetu stale rośnie, to dostęp do Internetu posiada zaledwie połowa gospodarstw domowych. Niepokojący jest wciąż duży odsetek mieszkańców zagrożonych wykluczeniem cyfrowym. Głównym powodem takiego stanu jest niechęć do korzystania z nowej technologii, a także zbyt duże koszty dostępu do Internetu oraz brak odpowiedniego sprzętu i umiejętności posługiwania się nim. Pozytywnym aspektem jest fakt, iż województwo zachodniopomorskie zajmuje drugie miejsce pod względem korzystania z komputerów i Internetu przez przedsiębiorców.

Inicjatywy takie jak „Bezpieczny i inteligentny Koszalin” przybliżają lokalne społeczności do standardów europejskich, dając szansę na poprawę warunków życia i zwiększenie atrakcyjności inwestycyjnej miasta. Budowa i rozwój społeczeństwa informacyjnego wpływają przede wszystkim na zwiększenie dostępu do wiedzy (e-edukacja i e-biblioteki) oraz nowych technologii, przedsiębiorstwom umożliwiają bardziej efektywne i wydajne działanie, a także nawiązywanie kontaktów z partnerami z całego świata. Korzyści dla mieszkańców są również duże i zawierają się głównie w stałym dostępie do najnowszych technologii, oszczędności czasu oraz otrzymywaniu produktów o najwyższej jakości. Rozwój społeczeństwa informacyjnego wpływa na zwiększenie poziomu bezpieczeństwa oraz usprawnienie działania administracji publicznej. Dzięki działaniom na rzecz rozwoju społeczeństwa informacyjnego podejmowanym przez większe miasta w regionie województwo zachodniopomorskie ma szansę na szybki i stabilny rozwój gospodarczy.

Należy pamiętać, iż wyżej wymienione korzyści możliwe są do osiągnięcia wyłącznie w wyniku pełnego uczestnictwa w społeczeństwie opartym na wiedzy. Dysproporcja cyfrowa pogłębia niedostatek wiedzy i informacji, a w konsekwencji może prowadzić do wykluczenia cyfrowego danych jednostek. Taka sytuacja może mieć wpływ na ograniczenie możliwości wzrostu gospodarczego i dystrybucji bogactwa.

DEVELOPMENT OF INFORMATION SOCIETY AS A FACTOR OF ECONOMIC GROWTH IN WESTERN POMERANIAN PROVINCE**Summary**

The purpose of this article is to show the impact which has building and investing in information society on an economic and social development in Western Pomerania. The first part of this paper provides an introduction to the history and essence of a new society model. Second part shows the state of information society in Western Pomerania (including both positive and negative trends). It also indicates opportunities for the local government and citizens connected with building an information society. At the end author presents actions of city of Koszalin which the main aim is to provide permanent development of the information society in the city.

Translated by Anna Karolina Owczarzak